

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ

МОВА, КУЛЬТУРА та ОСВІТА

16 квітня 2015 року

ВІННИЦЯ – 2015

УДК 81(082)
ББК 81я5
М 74

Мова, культура та освіта: Тези доповідей та повідомлень науково-практичної конференції викладачів і студентів / Гол. ред. Калетнік Г.М. – Вінниця: ВНАУ, 2015. – 16 квітня. – 204 с.

*Рекомендовано до видання рішенням
Вченої ради Вінницького національного аграрного університету
від 27 березня 2015 р. (протокол № 4)*

Редакційна колегія

Калетнік Г.М. – доктор економічних наук, професор, дійсний член (академік) НААН України, президент ВНАУ (головний редактор)

Джеджула О.М. – доктор педагогічних наук, професор, ВНАУ (заступник головного редактора)

Тимкова В.А. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української та іноземних мов ВНАУ (заступник головного редактора)

Кравець Р. А. – кандидат педагогічних наук, ВНАУ (відповідальний секретар)

Члени редакційної колегії

Романишина Людмила Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, Хмельницький національний університет

Левчук Костянтин Іванович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України та філософії, ВНАУ

Легун Юрій Вікторович – доктор історичних наук, професор, ВНАУ

Курлянд Зінаїда Наумівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, Державний заклад „Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського“

Мельничук Ірина Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін, ДВНЗ „Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України“

Петрук Наталія Кирилівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки, ХНУ

Тимошук Наталія Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, ВНАУ

Степанова Ірина Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент, ВНТУ

Матієнко Олена Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент, ВНАУ

Довгань Лариса Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, ВНАУ

Волошина Оксана Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, ВНАУ

ЗМІСТ

<i>Тимкова В.А.</i> РОЛЬ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У СЛОВНИКОМУ СКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	8
<i>Василенко Г.Л., Петрук Г.Б., Рябокони О.В., Тищенко Л.Т.</i> ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ АСПІРАНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО СКЛАДАННЯ КАНДИДАТСЬОГО ІСПИТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ....	11
<i>Гаврилюк Н.М., Брунь Ю.В., Дацьков Р.А.</i> ЛАТИНСЬКА МОВА У ЛЬВОВІ.....	14
<i>Зубенко О.В., Столяренко О.В.</i> РОЛЬ ДИСКУСІЇ У ФОРМУВАННІ ПІЗНАВАЛЬНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ВИЩІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	18
<i>Марценюк Н.А., Івчук В.В.</i> САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА.....	22
<i>Марценюк Н.А., Маловський В.В.</i> ПРОБЛЕМА УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	25
<i>Насонова Н.А., Рибко Н.В.</i> РІВНІ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ.....	29
<i>Столяренко О.В., Зубенко О.В.</i> ВИХОВАННЯ ТОЛІРАНТНОСТІ У КОНТЕКСТІ МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	32
<i>Тимкова В.А., Бельдій А.М.</i> КУЛЬТУРА МОВИ – ЗАГАЛЬНА КУЛЬТУРА НАРОДУ.....	35
<i>Тимкова В.А., Вороніна І.О.</i> РІВЕНЬ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	39
<i>Тимкова В.А., Прісняк В.І.</i> ВИСОКА МОВНА КУЛЬТУРА ГРОМАДЯН ЯК ІНСТРУМЕНТ ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	43
<i>Шестопал О.В., Насонова Н.А.</i> СЕРТИФІКАЦІЯ РІВНІВ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	46

ВИСОКА МОВНА КУЛЬТУРА ГРОМАДЯН ЯК ІНСТРУМЕНТ ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Часто ми чуємо розмови про те, що в кожній культурній людини має розвиватися обов'язково й культура мови. Зрозуміло, що ці речі взаємопов'язані, бо важко уявити освічену людину, яка на примітивному рівні володіє рідною мовою. То що ж таке культура мови? Насамперед – це вільне володіння нормами літературної мови, залежно від ситуації – уміння використовувати мовні засоби, коли виникає потреба. Високий рівень мовної культури визначається не стільки засвоєнням правил чи норм, стільки оволодінням усіма мовними багатствами, а це, в першу чергу, передбачає уважне й поважне ставлення до мови. До речі, ставлення до будь-якої мови, яку ти хочеш вивчити. До таких багатств належать і лексичний запас слів, і знання фразеології, і афористичність висловлювань, і вміння будувати фрази, вести діалог, чітко формулювати свою думку тощо. Недопустимими речами є іронізування чи навіть насмішка над мовою, а це почасти трапляється нині, коли люди, напевно, не до кінця розуміють, що власне передбачає культура мови. Це також означає, що слід опанувати з допомогою мови той етикет, який здавна шанується в народі, без цього важко уявити повноцінне спілкування.

Національна мова є здобутком культури народу, але водночас це є здобутком культури всього людства. Річ у тім, що кожна мова доповнює іншу, а разом вони стають витвором світового людського розуму. Про це слід пам'ятати й ніколи не нехтувати цим.

Мова – складова культури та її концентрований вияв. У свою чергу, культура кожного народу закодована в його мові, через яку відбувається пізнання народу, його культури, ментальності, способу життя, здійснюється обмін духовними цінностями. Глибоке усвідомлення виняткової ролі рідної мови в життєдіяльності нації, держави входить в систему громадянських

цінностей [1, с.18].

З одного боку, мова є продуктом, складовою і знаряддям культури, а також умовою її існування. А з іншого, мова є автономною по відношенню до культури. Кожна держава веде політику на підтримку та захист державної мови. Мовна політика держави забезпечує функціонування державної мови в усіх сферах суспільного життя, особливо внутрішньо національних комунікаціях. Мета мовної політики в Україні – гарантування дбайливого ставлення до всіх поширених в Україні культурно-мовних традицій без будь-якої дискримінації, забезпечення соціально-прийнятих і виправданих форм використання мови у сферах державного управління, ділового спілкування та професійної діяльності. Щодо стратегії мовної освіти в Україні, зокрема, що стосується української мови, то в державі створюється система безперервної мовної освіти, що забезпечує обов'язкове оволодіння громадянами України державною мовою. Освіта сприяє розвитку високої мовної культури громадян, вихованню поваги до державної мови [2, с. 606].

Мова відіграє величезну роль у нашому житті. Мабуть саме через те, що ми так з цим звиклися, ми рідко звертаємо на неї увагу, приймаючи її, подібно до дихання чи ходьби, за звичайну річ. Значення мови виключно велике – адже в багатьох випадках саме дякуючи мові людина відрізняється від тварини. Людський колектив, який створює мову, звертається до неї для задоволення своїх потреб, викликаних його свідомою діяльністю. У рідній мові здатність до міжкультурного спілкування формується в безпосередньому зв'язку із соціальним середовищем у процесі накопичення соціального досвіду. Мова – засіб спілкування між людьми і засіб висловлювання їх думок і почуттів. У мові, отже, в першу чергу виділяються дві функції: інтеріндивідуальна (міжіндивідуальна) – бути засобом спілкування, комунікації та інтраіндивідуальна (внутрішньо індивідуальна) – бути вираженням думки. Мова виступає як засіб доступу до розумових процесів. Саме в мові фіксується досвід людства, його мислення. Мова діє як пізнавальний механізм, система знаків, що специфічно кодифікує та трансформує інформацію. Із визначення мови як системи знаків, які функціонують як засоби комунікації та знаряддя думки, виходить, що потрібно, з одного боку, вивчати мову в її відношенні до культури та її історії (культура – творення суспільної особи), з

іншого – в її відношенні до думки та її історії, тобто вивчати мову в її найсуттєвіших моментах. Мовознавець О. Пінчук підкреслює, що наша мова – не лише засіб спілкування, а й знаряддя, інструмент духовної діяльності людини і водночас – продукт цієї діяльності (кожен з нас – мовотворець). мова – не стільки інструмент відтворення, моделювання дійсності, скільки інструмент творення, моделювання нової, ще неіснуючої, потенційної дійсності. Рідна мова – невичерпне джерело духовного зростання особистості, її громадянського становлення, розвитку національно своєрідних рис, багатьох психологічних характеристик особистості як представника конкретного народу, етносу, нації [3, с.53].

Національна мова – найцінніший здобуток культури, економічної, політичної та духовної діяльності окремого народу. Але одночасно вона є також здобутком усього людства, оскільки будь-яка мова зазнає впливу іншої. А всі мови – породження світового колективного розуму, продукт людської діяльності. Українська мова зазнавала та продовжує зазнавати вплив інших мов та культур внаслідок свого сприятливого розташування на основних шляхах між Європою та Азією. Історія розвитку української мови – це основа розвитку всієї культури українського народу [4, с. 57].

Розвиток української мови – важливе завдання, що може розв’язуватися засобами ефективною та якісною освіти. Істинна вища освіта повинна бути гуманітарною, бо в центрі уваги гуманітарної сфери перебуває людина як основна мета і критерій суспільного розвитку, а її зовнішньою межею є духовна культура, що охоплює рівні та форми суспільної свідомості, систему освіти і виховання, культуру, літературу, мистецтво, мову, філософію науки та моралі.

Література:

1. Атаманова Е. Д. Культура, рождающаяся в слове (на материале современной литературы) / Е. Д. Атаманова // Культура народов Причерноморья : научный журнал. – 2007. – № 110. – Т. 1. – С. 17 – 19.
2. Блумфилд Л. Язык /Л. Блумфилд. – М. : Изд-во „Прогресс”, 1968. – 606 с.
3. Боришевський М. Й. Духовні цінності як детермінанта розвитку й саморозвитку особистості / М. Й. Боришевський // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2(59). – С. 49 – 57.
4. Вайнрах У. Одноязычие и многоязычие / У. Вайнрах // Новое в лингвистике. – М. : Прогресс, 1972.
5. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию / В. фон

Гумбольдт. – М. : Прогресс, 1984. – 400 с.